

ENCYKLOPEDIA

w pytaniach i odpowiedziach

Świat wokół nas

ENCYKLOPEDIA

w pytaniach i odpowiedziach

Świat wokół nas

Copyright © Wydawnictwo SBM Sp. z o.o., Warszawa 2018

Wydanie 2023

Tekst, redakcja i korekta: Zespół Wydawnictwa SBM

Opracowanie graficzne, skład i przygotowanie do druku: Wojciech Górski

Okładka: Renata Ulanowska

Ilustracje: Monika Giełżecka, Wojciech Górski, Artur Janicki, Dariusz Wanat

Wydrukowano w Polsce

Wydawnictwo SBM Sp. z o.o.

ul. Sułkowskiego 2/2

01-602 Warszawa

www.wydawnictwosbm.pl

ENCYKLOPEDIA

w pytaniach i odpowiedziach

Świat wokół nas

Spis treści

Mój świat

9

Jak opisywać przedmioty?	10
Jak opisywać położenie przedmiotów?	12
Jak odnaleźć drogę?	16
Jak poruszać się po mieście?	18
Jak określić czas?	20
Kto tworzy rodzinę?	24
Jaki jest mój kraj?	26
Jakie jest moje miasto?	28
Jaka jest moja wieś?	30

Ciało człowieka

33

Jak rozwija się dziecko?	34
Czym jest zdrowie?	35
Jak wygląda wizyta u lekarza?	36
Jak jest zbudowane ludzkie ciało?	37
Jak działa mózg?	38
Jak trawimy?	40
Jak oddychamy?	41
Do czego służą kości?	42
Jak działają mięśnie?	43
Jak pracuje serce?	44

Jak żyją ludzie

47

W jakich domach mieszkają ludzie?	48
Jak ubierają się mieszkańcy różnych regionów świata?	50
Jakie są zawody?	52
Jakie są środki transportu?	54
Jakimi językami mówią ludzie?	55
Co jada się w różnych regionach świata?	56

Kosmos

59

Co to jest Układ Słoneczny?	60
Jakie planety krążą wokół Słońca?	62
Czym są księżyce?	64
Co wiemy o Ziemi?	65
Jak wygląda nasza Galaktyka?	66
Czym są meteoryty i komety?	67

Planeta Ziemia

69

Jak jest zbudowana Ziemia?	70
Czym jest atmosfera?	72
Jak powstają góry?	73
Co żyje i rośnie w lasach?	74
Czym charakteryzuje się klimat pustynny?	75
Jakie są najdłuższe rzeki?	76
Co znajduje się pod powierzchnią mórz i oceanów?	78
Kto mieszka na terenach podbiegunowych?	79

Jak opisać pogodę?	80
Jakie znamy kataklizmy?	82
Jak dbać o środowisko?	85

Prehistoria 87

Jak powstało życie?	88
Skąd czerpiemy wiedzę o dinozaurach?	89
Jak wyglądała era gadów?	90
Jakie znamy dinozaury roślinożerne?	92
Jakie znamy dinozaury mięsożerne?	94
Jakie gady żyły w oceanach i przestworzach?	96
Kiedy pojawiły się ptaki i ssaki?	98
Kiedy pojawili się pierwsi ludzie?	100
Jak dinozaury przetrwały w kulturze?	101

Zwierzęta 103

Jak rozmnażają się zwierzęta?	104
Co jedzą zwierzęta?	107
Jak poruszają się zwierzęta?	108
Jak zwierzęta przystosowały się do trudnych warunków?	110
Jak wyglądają domy zwierząt?	112
Jakie zwierzęta żyją na sawannie?	114
Jakie zwierzęta można spotkać w górach?	116
Które zwierzęta latają?	118
Które zwierzęta zobaczymy w lasach?	120

Jakie zwierzęta żyją w rzekach, jeziorach i na mokradłach?	122
Jakie są najbardziej znane zwierzęta Australii?	124
Co pływa w morzach i oceanach?	126
Jakie stworzenia żyją w pobliżu rafy koralowej?	127
Jakie gatunki występują w lasach tropikalnych?	128
Jakie zwierzęta mieszkają na pustyni?	130
Jakie gatunki spotkamy na biegunach?	131
Czym charakteryzują się zwierzęta nocne?	132
Które gatunki są zagrożone?	134
Które zwierzęta mogą mieszkać w domach?	136

Rośliny

139

Jakie są rodzaje roślin?	140
Jak odżywiają się rośliny?	142
Czym są rośliny kwiatowe?	143
Jak rosną rośliny?	144
Czym są grzyby?	146
Jakie rośliny rosną wokół nas?	147
Które rośliny są pożyteczne?	148
Na jakich obszarach występują rośliny?	152

Kultura

155

Dlaczego ludzie malują i rzeźbią?	156
Dlaczego czytamy?	157
Jakie są rodzaje muzyki?	158
Co oglądamy w teatrze i kinie?	159

Mój świat

Mój świat

Jak opisywać przedmioty?

Wszystko, co nas otacza, da się opisać. Przedmioty codziennego użytku mają swoje **kształty**, **kolory**, **rozmiary**. Często też możemy określić **materiał**, z jakiego zostały zrobione. Wystarczy tylko rozejrzeć się po pokoju!

Kształt

Przyjrzyj się uważnie kolorowej ilustracji. Telewizor przypomina prostokąt – jest **prostokątny**. Regał z półkami też ma kształt prostokąta. Nasza planeta jest **okrągła**, możesz to zobaczyć dzięki globusowi! Piłka jest okrągła, jabłko też ma kształt zbliżony do okrągłego. Obrazek ma kształt **kwadratu** – każdy jego bok ma taką samą długość.

Co możemy powiedzieć o gitarze? Jest ona **podłużna**. Kosz na śmiecie jest od góry zaokrąglony, abażur lampki – spiczasty. Lustro ma kształt owalny.

Materiał

Z czego zrobiona jest szafa?
To **drewno**. Pozyskuje się je z drzew. Jest ono piłowane, szlifowane, lakierowane albo malowane. Nie tylko drewno zawdzięczamy drzewom. Dzięki nim mamy

również papier, z którego wyprodukowano tę książkę.

Firanki i zasłony, a także dywan uszyte są z **tkaniny**. Piłka zazwyczaj produkowana jest z **gumy**, zaś kosz na śmiecie zrobiony został z **plastiku**.

Kolor

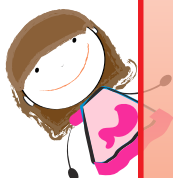
Większość przedmiotów ma swój kolor. Piłka może być **czerwona**, a gitara – **brązowa**. A pusta

butelka? Jest **bezbarwna**, ponieważ szkło, z którego ją zrobiono, jest bezbarwne.

Ciekawostka:

Niektóre materiały, np. **plastik**, **szkło**, **metal**, po rozgrzaniu stają się płynne. Dzięki temu można je formować, a po ostygnięciu materiały te przyjmują pożądany kształt.

Mój świat

Jak opisywać położenie przedmiotów?

Przyjrzyj się uważnie obrazkom. Teraz dowiesz się, jak opisywać **położenie**. Gdzie jest wygodniej kotu: na łóżku czy pod łóżkiem?

Kot leży **na** łóżku.

Kot leży **pod** łóżkiem.

Pies jest **w** budzie.

Pies stoi **za** budą.

Miś siedzi **w** wózku.

Miś siedzi **przed** wózkiem.

Dziewczynka siedzi **przy** biurku.

Sok jest **w** szklance.

Ciasto leży **na** talerzu.

Przy opisywaniu **przedmiotów** musisz umieć nazwać dwie strony: **lewą** i **prawą**. Jak je odróżnić? **Lewa** strona to ta, po której znajduje się twoje serce! Spójrz teraz w prawo. **Prawa** strona znajduje się naprzeciwko.

Drzewo stoi **pomiędzy** kotem a psem.

Kot stoi **po lewej stronie** drzewa.

Pies stoi **po prawej stronie** drzewa.

Mój świat

W zależności od tego, jak **blisko** znajdujesz się danego przedmiotu lub budynku, inaczej go widzisz. Jeśli jesteś blisko domu, dom jest bardzo duży. W miarę jak się od niego **oddalasza**, robi się on coraz mniejszy. Możesz wtedy zobaczyć, co znajduje się wokół niego.

TERAZ TY!

Jeśli staniesz **z boku** domu, nie zobaczysz już jego wejścia. Dowiesz się jednak, co znajduje się **obok** budynku. Podobnie będzie, jeśli staniesz **z tyłu** domu. Jeśli za domem jest ogródek, będziesz go mógł teraz zobaczyć.

Inaczej będzie wyglądał dom, jeśli zobaczysz go **z góry**. Co teraz możesz dostrzec? Czy widzisz drzwi domu?

TERAZ TY!

Ty też możesz podziwiać świat **z góry**, np. przez okno wysokiego budynku. Ludzie wspinają się na szczyty górskie, aby stamtąd podziwiać piękną panoramę okolicy.

A zastanawiałeś się, co widzą kosmonauci z okien swoich **statków kosmicznych**?

